

WSTĘP

Szczególny charakter tekstów prezentowanych w tym opracowaniu wyznaczony został przez fakt, że „Podstawowe pojęcia prawa i prawoznawstwa” są przedmiotem propedeutycznym. Fakt ten sprawia, że student pierwszego roku prawa musi w pierwszym rzędzie poznać terminologię języka prawniczego oraz osiąść podstawowe umiejętności praktyczne dotyczące w szczególności czytania tekstu prawnego. Wybór materiałów jest nadto dość ściśle powiązany - zarówno co się tyczy jego systematyki, jak i przyjętej terminologii - z podręcznikiem S. Wronkowskiej „Podstawowe pojęcia prawa i prawoznawstwa”. Dlatego też otwiera go Rozdział I, zawierający teksty ukazujące możliwe sposoby formułowania wypowiedzi ze szczególnym uwzględnieniem wypowiedzi dyrektywalnych. Znajduje to wyraz m.in. w możliwości wykorzystania tekstów do analizy rodzajów norm postępowania, ujmowanych jako szczególnego rodzaju wypowiedzi dyrektywne. Rozdział II, poświęcony źródłom prawa, zawiera teksty ilustrujące złożoności procesu powstawania prawa, także w jego historycznym rozwoju. Rozdziały III-VI poświęcone są budowie oraz rodzajom aktów normatywnych. Zawarte w nich fragmenty ukazują, jak złożonym zbiorem przepisów jest akt normatywny. Przedmiotem zainteresowania Czytelnika powinno być przede wszystkim wskazanie rodzajów przepisów prawnych, jakie można wyróżnić w tekstach, a także wskazanie roli, jaką pełnią one w akcie normatywnym. Rozdziały te zawierają teksty o zróżnicowanym charakterze, albowiem dobór ich ma również pokazać Czytelnikowi wielość rodzajów aktów normatywnych, występujących we współczesnych państwach. Rozdziały VII oraz XI poświęcone są najważniejszemu aspektowi pracy myślowej prawnika i zawierają bogaty wybór przykładów wykładni oraz wnioskowań prawnych, zaczerpniętych z orzecznictwa sądów polskich, a także dostarczają przykładów związanych ze stosowaniem prawa. W rozdziałach XII-XIV zawarto materiały użyteczne dla Czytelników zajmujących się dogmatyką prawa, a dotyczące podmiotów prawa oraz sytuacji i stosunków prawnych. Nie zabrakło wreszcie - w rozdziałach V, XV i XVI - materiałów zachęcających do zmierzenia się z najpoważniejszymi problemami teoretycznoprawnymi, takimi jak kwestie obowiązywania prawa, sprawiedliwości oraz związków między prawem a moralnością.

Czytelnik korzystający z poniższych tekstów powinien pamiętać, że umieszczenie danego tekstu w wybranym podrozdziale nie może być traktowane w ten sposób, iż określonych zagadnień nie można znaleźć w tekstach umieszczonych w innych podrozdziałach. Należy w tej mierze postępować elastycznie, kierując się aktualnymi potrzebami Czytelnika.

W drugiej części większości rozdziałów zamieszczono także pytania, które w zamyśle autorów mają pomóc Czytelnikowi w sposób użyteczny, a zarazem nie nużący w sprawdzeniu jego wiedzy i umiejętności praktycznych z zakresu zagadnień podejmowanych w danej części wyboru materiałów. Autorzy

Poznań, październik 2003 r.

Spis treści

- I. Normy postępowania
- II. Powstawanie prawa
- III. Budowa aktu normatywnego
- IV. Rodzaje aktów normatywnych
- V. Obowiązywanie prawa.
- VI. Język prawny i prawniczy. Rodzaje przepisów
- VII. Wykładnia przepisów prawnych i wnioskowania prawnicze
- VIII. System prawa. Gałęzie prawa
- IX. Realizowanie i przestrzeganie norm
- X. Znajomość prawa.
- XI. Ustalanie taktów w procesie stosowania prawa
- XII. Podmioty prawa
- XIII. Sytuacje prawne
- XIV. Stosunek prawny
- XV. Sprawiedliwość.
- XVI. Prawo a moralność